

ת"פ 21723/07/17 - מדינת ישראל נגד אחסאן שואהנה

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 21723-07-17 מדינת ישראל נ' שואהנה

בפני
כבוד השופט שלמה בנג'ו
בעניין:

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות המחלקה לחקירות שוטרים

נגד

אחסאן שואהנה

הנאשם

באמצעות באת כוחו עו"ד הגב' דדון

גזר דין

כתב האישום המתוקן:

הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן ונקבע כי ביצע עבירות של **מרמה והפרת אמונים** - עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**) ו**תקיפה סתם** - עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שירת הנאשם כשוטר משמר הגבול בדרגת רס"מ בבסיס "ח" (להלן: **הבסיס**).

באותה התקופה, שירתה ש.ח. (להלן: **מתלוננת א'**), ילידת 1996, כשוטרת בשירות חובה משטרת בבסיס, והנאשם שימש כמפקדה הישיר.

באותה התקופה, שירתה י.כ. (להלן: **מתלוננת ב'**), ילידת 1996, כלוחמת משמר הגבול. במועדים שונים, אשר אינם ידועים בדיוק למאשימה, עבדו הנאשם ומתלוננת ב' במשמרות אבטחה משותפות, בחלקן היה הנאשם מפקדה של מתלוננת ב', והיא הייתה כפופה להוראותיו בשטח.

בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, שירתה ז.ר. (להלן: **מתלוננת ג'**), ילידת 1996, כלוחמת משמר הגבול. באותה התקופה, שימש הנאשם כמפקדה הישיר של מתלוננת ג'. במועדים שונים במהלך שנת 2016, אשר חלקם אינם ידועים במדויק למאשימה, העיר הנאשם למתלוננות א', ב' ו- ג' הערות פוגעניות ומעליבות, בין היתר באשר להופעתן החיצונית.

ביום 30.10.2016 עמדה מתלוננת א' מחוץ לחדרה בבסיס ושוחחה עם חברה לצוות, נ.ל. (להלן: **נ.**). הנאשם ניגש למתלוננת א' וביקש ממנה לבצע מטלה בחדר האוכל שנמצא בבסיס. משסירבה לבקשתו, התקרב אליה הנאשם ובעט בישבנה בפניו נתי.

תסקיר שירות המבחן:

הנאשם בן 41, נשוי ואב לשלושה ילדים בגילאים 7-11. הנאשם בעל השכלה תיכונית, סיים 12 שנות לימוד בבית הספר התיכון בסכנין ולזכותו תעודת בגרות חלקית. לאחר התיכון, התגייס הנאשם לשירות צבאי בשנת 1996 ובהמשך עבד בעבודות מזדמנות במשך כ-3 שנים. בשנת 2002 התגייב למג"ב בתנאי קבע עד היום. במהלך חמש שנים ברצף, תפקד הנאשם כשוטר מג"ב בדרגת רס"מ בבסיס "חריש" עד למעורבותו בעבירה נשוא כתב האישום, בעקבותיה הועבר לבסיס מג"ב חוף. מתאריך 19.2.17 משרת הנאשם בתחנת משטרת עכו.

הנאשם שיתף את שירות המבחן כי מאז תחילת ההליכים המשפטיים נגדו חש רגשות מעורבים של חשש לצד תקווה שיתאפשר לו להמשיך בתפקידו, שבעיניו נחוזה כשליחות. הנאשם קיבל אחריות להתנהגותו בפני שירות המבחן וגילה חרטה וצער אותנטיים, ובנוסף חש תחושות של אכזבה ובושה עמוקה מהתנהגותו. עוד ביטא הנאשם בפני שירות המבחן תחושות אמפתיה והבנה לגבי הנזק הנפשי שגרם למתלוננות בתחילת דרכן כחיילות. שירות המבחן העריך כי הנאשם הגיב מתוך תחושת נחיתות שמא הוא עלול לחוות כבלתי מוצלח וכבלתי מוערך, כאשר תחושות אלו של פגיעות וחוסר הערכה עצמית גוררות בעקבותיהן התנהגות אימפולסיבית והגנתית מצידו, במטרה להחזיר את האיזון הפנימי והשליטה לעצמו.

שירות המבחן התרשם מהנאשם כבעל יכולת אינטלקטואלית ותפקודית טובה ולא התרשם כי קיימים אצל הנאשם מאפיינים התנהגותיים אנטיסוציאליים מושרשים. בתחום התעסוקתי, ניכר כי הנאשם דאג לקדם את עצמו ולממש את שאיפותיו על ידי הצבת מטרות ועשייה המקדמת אותו מקצועית ואישית, כאשר הנאשם ביטא מחויבות למקצוע וחיבור רגשי לתפקיד אותו הוא מבצע. שירות המבחן התרשם כי העברתו של הנאשם ליחידה אחרת, לצד ההליך המשפטי המתנהל נגדו, וכן הקשר עם שירות המבחן, מהווים עבורו גורם בעל ערך הרתעתי רב. כמו כן, התרשם שירות המבחן כי הנאשם מסוגל לבחון את התנהגותו באירוע מקום ביקורתי ומסוגל לגייס לעצמו דרכי התמודדות אדפטיביים במצבים רגשיים מורכבים, כאשר בעת מצוקה הוא מסוגל לבקש סיוע ועזרה באופן עצמאי ונעזר ברשות החברתית הסובבת אותו באופן שהסיכון להישנות התנהגות פורצת גבולו על ידו הוא נמוך.

לאור האמור, המליץ שירות המבחן על הימנעות מהרשעה בעניינו של הנאשם, וענישה בדמות של צו לתועלת הציבור בהיקף של 240 שעות, אותן יבצע במסגרת פתחון לב בכרמיאל בעזרה וסיוע בעבודות אחסון מזון ואוכל במסגרת העמותה. בנוסף, המליץ שירות המבחן על פיצוי כספי משמעותי לקורבנות העבירה.

טענות הצדדים:

טענות המאשימה:

המאשימה הפנתה לערכים המוגנים בהם פגע הנאשם במעשיו והם פגיעה בגופו, כבודן ושלוות נפשן של המתלוננות וכן פגיעה באמון הציבור. אשר לנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, ציינה המאשימה את פערי הכוחות שבין הנאשם למתלוננות, כאשר הנאשם שימש כמפקדם הישיר של שתיים מהמתלוננות; נטען כי הנאשם הבין את מעשיו וכשטר הוא מכיר את החוק היטב ויודע להבדיל בין מותר לאסור, כמו כן הפנתה המאשימה לכך שמדובר במעשים מתמשכים, כלפי מתלוננות שונות במועדים שונים. בעניין הנזק שנגרם ממעשיו של הנאשם, הפנתה המאשימה לדברי המתלוננות שמסרו על תחושותיהן ועוצמתה פגיעה בהן. לאור האמור, עתרה המאשימה לקביעת מתחם ענישה שנע בין של"צ למאסר על תנאי ועד למאסר בן מספר חודשים שיכול וירוצה בדרך של עבודות שירות.

בסוגיית ביטול הרשעה, טענה המאשימה כי אין מקום לביטול ההרשעה; כאשר לטענתה, טיב העבירות ונסיבותיהן אינן מאפשרות וויתור על הרשעה וכן כי הנאשם לא הראה כי ייגרם לו נזק קונקרטי לו יורשע. המאשימה הפנתה לכך שמדובר באירוע שבו הנאשם העיר לשלושת המתלוננות, אשר היו בשירות חובה, כאשר שתיים מהן תחת פיקודו הישיר ומכאן האינטרס הציבורי אינו מאפשר הימנעות מהרשעה במקרה זה. עוד ציינה, כי הנאשם לא הצביע על נזק קונקרטי שייגרם לו ואפשרות פטוריו היא תוצאה ישירה של מעשיו ולא ענישה מוחשית.

לעניין העונש המתאים לנאשם, הפנתה המאשימה לכך שמדובר בנאשם נעדר עבר פלילי, אשר הודה ולקח אחריות על מעשיו ובכך חסך מזמנו של בית המשפט, כמו כן, הפנתה המאשימה לתסקיר שירות המבחן ממנו עולה כי הנאשם הביע צער וחרטה ולקח אחריות על מעשיו, כמו גם כי הנאשם מבטא הבנה ואמפתיה למתלוננות.

לאור כל האמור, עתרה המאשימה להרשעת הנאשם והשתת עונש של"צ, לצד מאסר על תנאי ופיצוי משמעותי למתלוננות.

טענות ההגנה:

ב"כ הנאשם הגישו תעודות הערכה של הנאשם, ביניהם תעודות הוקרה על פעילויות שונות, תעודות שוטר מצטיין וחוות דעת של מפקדו ממועדים שונים. ב"כ הנאשם ביקשו לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהימנע מהרשעתו של הנאשם והפנו לכך שמדובר בשוטר בעל רצינות, תפקוד ואחריות יוצא דופן, אב לשלושה, אשר איבד את אביו כנער ובכל זאת הצליח לפלס את דרכו, להתגייס למשטרה ולבצע תפקידי בעלי משמעות, תוך כדי גילוי אחריות ותרומה מזמנו הפנוי (הוגשו טופסי נוכחות המעידים על שעות עודף שנעשות בהתנדבות).

אשר לסוגיית ההרשעה, נטען כי הרשעתו תביא באופן כמעט וודאי לפטוריו מהמשטרה. לעומת זאת, אי הרשעה תאפשר לו פתח כדי להמשיך ולשרת בתפקידו.

עוד נטען כי הנאשם קיבל אחריות, גילה חרטה וצער אותנטיים, תחושות של אכזבה ובושה עמוקה מהתנהגותו. בנוסף, ביטא הנאשם הבנה לפגיעה במתלוננות, תחושת אמפתיה, הבנה לגבי הנזק הנפשי והרגשי שגרם.

בעניין העבירה, נטען כי היא ממוקמת ברף התחתון של עבירת התקיפה ואת מבלי להמעיט בחומרת העבירה. מעידתו של הנאשם נמצאת ברף התחתון של העבירה של תקיפה סתם. לפיכך, מדובר במקרה שעומד בתנאי הלכת **כתב**. ב"כ הנאשם ביקשו לאבחן את הפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה, כאשר באותה הפסיקה דובר על עבירות חמורות של תקיפה בנסיבות מחמירות. זאת ועוד, נטען כי לא ניתן להסתמך על דברי המתלוננות וחומרת המעשים, כאשר אלה לא הוכחו ולא הוגש תצהיר בעניין הנזק וכתב האישום תוקן במסגרת הסדר הטיעון.

דבר הנאשם בטרם מתן גזר הדין:

הנאשם הפנה לתעודות ההערכה שהוגשו בעניינו ותיאר פעולות שביצע במסגרת תפקידו במשטרה. אשר לאירוע עצמו, מסר הנאשם כי הוא מתנצל על מה שקרה, הבין את חומרת מעשיו ואוהב לעבוד ולשרת את המדינה וכן רוצה להמשיך לעבוד ולתרום. הנאשם מסר כי מדובר באירוע מאוד קשה עבורו, והוא הפיק את הלקחים מאירוע זה. היום, טען הוא אדם אחר לגמרי, דתי, עובד ומסור. אשר לשאלת הפיטורין, מסר הנאשם שהיה בשימוע בתחילת התיק ושם נמסר כי מחכים להחלטה של בית המשפט, והדבר עלה מבין השורות במהלך השימוע.

דין והכרעה עונשית:

בטרם אפנה לקביעת עונשו של הנאשם, אפנה לבחון את שאלת ביטול הרשעתו, שכן ככל שאגיע למסקנה כי יש מקום לבטל את ההרשעה יתייחר הצורך לבחון את הקריטריונים הדרושים לקביעת מתחם העונש ומיקומו במתחם.

שאלת אי ההרשעה:

סעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי מקנה לבית המשפט סמכות לבטל הרשעה בפלילים, ולהטיל על הנאשם צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור, ללא הרשעה. סמכות זוהי קיימת גם מכוח הוראותיו של סעיף 71א (ב) לחוק העונשין התשל"ז 1977.

ההלכה הפסוקה קבעה כי הימנעות מהרשעה אפשרית, בהתקיים שני גורמים מצטברים: התנאי הראשון הוא כי השלכותיה של ההרשעה הן כה חמורות, עד כדי פגיעה בשיקומו של הנאשם וקיומו של יחס בלתי פרופורציונלי בין אותה פגיעה לבין מעשה העבירה, והתנאי השני הוא כי סוג העבירה מאפשר בנסיבות העניין להימנע מהרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה אחרים:

"הימנעות מהרשעה אפשרית אפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל" (דברי כב' השופט דורנר בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (3), 337, להלן: עניין כתב).

(עוד ראו בשאלת אי הרשעה: רע"פ 114/19 שצ'רבקוב נ' מדינת ישראל (13.1.19); רע"פ 619/18 משה בזיזנסקי נ' מדינת ישראל (01.03.18); רע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.2017); רע"פ 1949/15 תקרורי נ' מדינת ישראל (2.4.15); ע"פ 8528/12 אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13)).

בעניין כתב, הוסיף כב' המשנה לנשיא ש. לזין על דבריה של כב' השופט דורנר ופסק כך (הדגשות שלי - ש.ב.):

השאלה אימתית ובאילו נסיבות רשאי בית המשפט לחייב נאשם בשירות לתועלת הציבור ללא הרשעה אינה יכולה להיות מוכרעת לפי שיקולים הרמטיים. עם זאת, רשאי בית המשפט לקבוע קווים מנחים (Guide lines), שבלי להיות ממצים, יש בהם כדי להדריך את בתי המשפט בעניין זה. שיקולים אלה הם שיקולים של שיקום מחד גיסא

ושיקולים של אינטרס הציבור מאידך גיסא.

אשר לאותם "קווים מנחים", הוסיף והבהיר כב' השופט לוין, באמצע את הקווים המנחים של שירות המבחן, כי יש לבחון את השאלות הבאות: (א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם; (ב) חומרת העבירה ונסיבותיה; (ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד; (ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים; (ה) הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות; (ו) האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס התנהגות כרונית, או המדובר בהתנהגות מקרית; (ז) יחסו של הנאשם לעבירה; (ח) משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם והשפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם.

כב' השופט לוין הוסיף וקבע, כי רשימת השיקולים הללו איננה רשימה ממצה, והם רק אחד הגורמים שיש להביא בחשבון. הגורם השני אותו יש להביא בחשבון, הוא האינטרס הציבורי, ואלה דבריו:

"...שיקולים אלה, מבלי שיהיו ממצים, מקובלים עלי, כאחד הגורמים שיש להביאם בחשבון בהחלטה בדבר תוצאות ההרשעה. מנגד, קיימים גם שיקולים שבאינטרס הציבור ששמים את הדגש על חומרת העבירה ונסיבותיה (גורם שגם שירות המבחן אינו מתעלם ממנו) ועל האפקט הציבורי של ההרשעה..."

כן נפסק, כי יש להימנע מהרשעה, רק באותם מקרים חריגים, בהם הצטברות הנסיבות הנוגעות לנאשם ולעבירה או העבירות שעבר, מצדיקות אי הטבעת חותם של קלון פלילי על מצחו של הנאשם (ראה עניין **כתב** וגם ע"פ 4466/13 **נתנאל אסולין אורטל נ' מדינת ישראל** (2014); רע"פ 2323/17 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (2017)).

מכאן אעבור לבחינת התנאים הקבועים בהלכת **כתב** בנוגע לאי הרשעה.

התנאי הראשון - היבט שיקומי -

נפנה עתה ונבחן את שיקולי השיקום, כפי שעמד עליהם כב' השופט לוין ונישמש על המקרה שבפנינו.

(א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם - הנאשם נעדר עבר פלילי ומדובר בעבירה הראשונה המיוחסת לו.

(ב) סוג העבירה בנסיבותיה - הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן ונקבע כי ביצע עבירות של מרמה והפרת אמונים ותקיפה סתם. על פי כתב האישום המתוקן, המתלוננות שירתו במשטרה ובמשמר הגבול, יחד עם הנאשם, אשר שימש כמפקד הישיר של שתיים מהן. במועדים שונים העיר הנאשם למתלוננות הערות פוגעניות ומעליבות, בין היתר באשר להופעתן החיצונית.

בנוסף, בעת שעמדה מתלוננת א' מחוץ לחדרה בבסיס ושוחחה עם חברה לצוות, הנאשם ניגש אליה וביקש ממנה לבצע מטלה, ומשסירבה לבקשתו, התקרב אליה הנאשם ובעט בישבנה בפני חברה לצוות. מדובר במעשים נלוזים שאין להמעיט בחומרתם ויש להוקיעם. הנאשם ביצע אותם בהיותו שוטר ומפקד, ואין ספק כי מדובר בהתנהגות שאינה הולמת מפקד ושוטר במשטרת ישראל.

יחד עם זאת, והגם שהנאשם ביצע עבירת תקיפה סתם, מדובר במעשה המצוי ברף הנמוך של עבירות התקיפה, במובן זה שאופי וטיב מעשה התקיפה, מקיים פגיעה, שהדגש בה הוא של פגיעה בכבודה של המתלוננת, בה בעט לעיני אחרים. מעשה לא ראוי זה מצטרף להערות הפוגעניות, לכלל המתלוננות, בדבר הופעתן החיצונית,

אמירות שהמאשימה בחרה שלא לציין בכתב האישום.

(ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד - שלושת המתלוננות היו שוטרות בשירות חובה, כאשר שניים מהן היו פקודות ישירות של הנאשם, והשלישית ביצעה משמרות אבטחה משותפות עם הנאשם והייתה כפופה להוראותיו. כתב האישום "שותק" ואינו מפרט את תוכן האמירות שנאמרו על ידי הנאשם, באופן שניתן להסיק מהן את טיב האמירות אופיין ואת הקשרן, כך שיאפשר לבית המשפט, לבחון את דרגת חומרתן של אותן "אמירות פוגעניות". חסר זה פועל לטובת הנאשם, במובן זה, שבית המשפט לא יכול לעמוד על טיבן, ולאמוד את חומרתן של אותן הערות. עם זאת, בית המשפט יוצא מנקודת הנחה, כי מדובר כאמור בהערות מעליבות ופוגעות באשר להופעתן החיצונית של המתלוננות.

(ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים - כידוע בעת גזירת העונש, בית המשפט מוגבל לתחומי המסגרת העובדתית של כתב האישום המתוקן בו הודה הנאשם הא ותו לא. יחד עם זאת, ועל אף שהמאשימה בחרה שלא להעיד את הנאשמות במסגרת ישיבת הטיעונים לעונש או להציג את עמדתן במסגרת הראיות לעונש, לא ניתן להתעלם מהפגיעה של הנאשם במתלוננות, כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן. מדובר בפגיעה המאופיינת בגרימת עלבון למתלוננות ותקיפת אחת מהן. במבט הכולל על העבירות בנסיבותיהן מדובר בעצימות נמוכה של סוג זה של עבירות.

(ה) הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות - שירות המבחן בתסקירו עמד בהרחבה על עניין זה, ובין היתר מצא כי הסיכון להישנות התנהגות פורצת גבולות על ידו הוא נמוך, וזאת לאור מודעותו הגבוהה של הנאשם לחומרת מעשיו והשלכותיהם על המתלוננות, קבלת האחריות מצידו, יכולות ההתמודדות של הנאשם, וכן בשל גורמי ההרתעה שחוזה בעקבות ההליך הנוכחי (הקשר עם שירות המבחן, העברתו ליחידה אחרת, וההליך המשפטי המתנהל נגדו).

(ו) האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם, משקף דפוס התנהגות כרונית, או האם מדובר בהתנהגות מקרית - בעניין זה יצוין, כי הנאשם ביצע את העבירות, במספר מועדים שונים, וכלפי מספר מתלוננות. עם זאת, יש ליתן משקל לחוות הדעת המקצועית של שירות המבחן, שנפגש עם הנאשם וערך סקירה מקיפה אודותיו, וביצע הערכה כוללת בעניין אופיו ודפוסי התנהגותו. על פי ממצאי שירות המבחן, נמצא כי הנאשם הוא בן למשפחה נורמטיבית, והתרשמותו המקצועית של שירות המבחן הינה, כי לא מדובר בנאשם בעל מאפיינים התנהגותיים אנטיסוציאליים מושרשים. אין בפני בית המשפט ראיות אחרות מצד המאשימה הסותרות קביעה זאת. אזכיר, כי מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי, ואין אינדיקציה אחרת המלמדת על חריגה מהתנהלות נורמטיבית פורצת גבולות מצידו. לפיכך, לא מצאתי כי מעשיו של הנאשם משקפים דפוס התנהגות כרוני, ונראה כי מדובר במעידה חד פעמית.

(ז) יחסו של הנאשם לעבירה - הנאשם לקח אחריות על מעשיו והודה במעשים המיוחסים לו הן בפני בית המשפט והן בפני שירות המבחן. עיון בתסקיר שירות המבחן אודות יחסו של הנאשם לעבירה מלמד כי הנאשם גילה חרטה וצער אותנטיים וחש תחושה של בושה עמוקה ואכזבה מעצמו. בנוסף, ביטא הבנה לפגיעה מתלוננות ותחושת אמתיה והבנה לגבי הנזק הנפשי והרגשי שגרם להן.

(ח) משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם והשפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של

הנאשם - על פי הדין, על בית המשפט להשתכנע כי הפגיעה הקשה שתגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית שזו תניב (ע"פ 9150/08 **מדינת ישראל נגד ביטון** (2009)). בפני בית המשפט הוצגו תעודות הערכה והצטיינות רבות בעניינו של הנאשם. הנאשם ביטא בפני שירות המבחן על ההשקעה בתפקידו ואהבתו לעבודתו כשומר. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם רואה בתפקידו כמקור לביטחון אישי ומקצועי, תחושה של כבוד ומעמד חברתי. עוד ביטא הנאשם תחושה של חשש מאובדן תפקידו, וביטא תחושה של חיבור רגשי לתפקיד, הערכה ותחושות הוקרה וכבוד למערכת אליך משתייך עד היום.

גם במהלך ההליכים, עת נאלץ לעבור ליחידה אחרת, ניסה הנאשם להמשיך ולפרנס את משפחתו ולהימנע מקטיעת רצף חייו, ועל אף חוסר הבהירות בנוגע למעמדו במסגרת העבודה, המשיך לשרת ולבצע משימות באופן משביע רצון וזכה להערכה ממפקדיו. מדברים אלו, ניתן ללמוד כי הנאשם חש כי תפקידו כשומר מהווה כדבריו סוג של שליחות, וכי קיים קשר הדוק בין דימויו העצמי לעיסוקו ופועלו כשומר.

נראה, כי ככל שתיוותר הרשעתו, הסיכוי לפיטוריו גבוה מאוד עד ממש (ראה בהמשך), ולכן תהיה פגיעה אנושה בחייו של הנאשם. מעבר לפגיעה בפרנסתו של הנאשם, הנאשם עלול לחוות קושי אמיתי באובדן מקום העבודה שהפך לחלק בלתי נפרד מזהותו. עיון בקורותיו במשטרה עד כה מלמד כי שירותו של הנאשם במשטרה הוא חלק אינטגרלי מהוויית חייו. באתגרים שהוצבו לפתחו הוא הפגין אומץ, נחישות, דבקות במטרה, והשקיע בעבודתו ימים כלילות, בשירות למען בטחון הציבור.

עיון בתעודות ההערכה וההצטיינות שהוגשו בעניינו של הנאשם מעלה, כי הנאשם מבצע את תפקידו כשומר באופן מעורר הערכה, כך למשל בתעודת ההוקרה שניתנה לו על שימוש כסוכן סמוי בפעילות בה נתפס חשוד עם אקדח וכסף מזומן, צוין כי בפרשיה זו הפגין הנאשם **"נחישות, אומץ לב, תושייה וקור רוח"**, בתעודת הערכה אודות חלקו במשימה שהובילה למעצרו של סוחרי אמל"ח וסמים צוין **"על המקצועיות, האומץ, קור הרוח והתושייה הנך ראוי להערכה והוקרה"**. בתעודת ההצטיינות שקיבל בחודש מרץ 2017 צוין כי **"על היותך שומר מצטיין...אתה מגלה יוזמה רצינית יצירתיות ומוטיבציה גבוהה ותורם מזמנך הפנוי להעלאת תפוקות ויעדי היחידה. על כן ראוי אתה להיות מודל לחיקוי"**. בנוסף, בחוות הדעת מאת רפ"ק מאיר בן דוד, מפקד יחידת סמ"ג מג"ב חוף, מסר אודות הנאשם את הדברים הבאים: **"בזמן שהותו ושירותו ביחידה, השומר הפגין רצינות, אחריות, משמעת ומוטיבציה יוצאת דופן. מהשוטרים המובילים ביחידה הן מבחינת תפוקות ועמידה ביעדי היחידה, חניכת שוטרים חדשים ונכונות לבצע פעילויות מיוחדות...השומר אחסאן מהשוטרים הבולטים והמצוינים שיש לי ביחידה, מוביל, רציני, אחראי ואני סומך עליו ב-100%, כל מטלה שאני מטיל עליו הוא מבצע אותה על הצד הטוב ביותר לשביעות רצונו ובשעות לא שגרתיות ללא מגבלות זמן ומקום. השומר הינו נכס למשטרת ישראל בכלל וליחידה שלי בפרט ובכל מקום שאלך ארצה שוטרים כמוהו ביחידתי"**.

בחינת השלכותיה של ההרשעה על הנאשם מעלה, כי אכן קיימת סבירות גבוהה מאוד עד ממשית למדי, שאם תיוותר הרשעתו של הנאשם על כנה, יאבד הנאשם לא רק את עולמו, אלא גם את מקום עבודתו במשטרת ישראל, לאחר שנים כה רבות של תרומה לציבור ולקהילה כשומר מוערך ומצטיין.

שירות המבחן תומך אף הוא בהימנעות מהרשעה, במטרה לצמצם נזק אפשרי לגבי עתידו המקצועי של הנאשם, ומכאן כי ההערכה היא כי הרשעה עלולה לפגוע בהמשך העסקתו של הנאשם במשטרה.

על מנת להוסיף ולחדד את הנזק הקונקרטי לנאשם, אציין כי בית משפט זה, אשר עוסק חדשות לבקרים בתיקים פלילים נגד שוטרים, קיבל במסגרת תיק אחר, התייחסות רשמית וכללית של ראש מחלקת המשמעת במשטרת ישראל, לשאלת פיטוריו של שוטר מהשירות, ובה צוינו הפרמטרים הנבחנים בעת שקילת המשך העסקתו של שוטר המצוי בהליכים משפטיים. צוין שם כי נלקחים בחשבון: **"חומרת העבירה, התייחסות ביהמ"ש, שאלת ההרשעה/אי הרשעה, חומרת העונש, טיב שירותו של השוטר, משך שירותו ועוד"**. דברים אלו מחזקים את מסקנת בית המשפט, לפיה להרשעה משקל משמעותי בשאלת פיטוריו של הנאשם. לפיכך, לקביעתי, בנסיבות אלה, אין הלימה בין הותרת ההרשעה על כנה, לבין הנזק שייגרם לנאשם.

התנאי השני - סוג העבירה -

מכאן, נפנה לבחון את התנאי השני שנקבע בעניין **כתב**, והוא האם סוג העבירה מאפשר בנסיבות המקרה המסוים, "לוותר" על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

ככלל, עבירות אלימות, אינן מתאימות להימנעות מהרשעה, נוכח אופי העבירה והערכים המוגנים שביסודה. עם זאת, בפסיקה נקבעו החריגים גם לצורך להימנע מהרשעה בעבירות אלימות, מקום בו קיימות נסיבות אישיות של הנאשם, המצדיקות זאת (ראו למשל: ת.פ. (י-ם) 45844-03-13 **מ"י נ' אילוז**, שם נמנע בימ"ש מהרשעה בעבירה של תקיפת קטין הגורמת חבלה חמורה; ת.פ. (י-ם) 48049-05-10 **מ"י נ' גרום**, שם נמנע בימ"ש מהרשעה בעבירה של תקיפה; ע"פ (ת"א) 70842-05 **ארליך נ' מ"י**, שם נמנע בימ"ש מהרשעה בעבירה של תקיפה; ע"פ 4466/13 **נתנאל אסולין פורטל נ' מ"י (2014)**, שם ביטל בימ"ש עליון הרשעתו של הנאשם שסייע לאחר מעשה לשניים ששדדו נהג מונית בכוונה למלטם מעונש).

נשאלת השאלה האם במקרה דנן אי הרשעה מתאימה לנסיבות המעשה שביצע הנאשם וביתר מיקוד האם על אף העובדה שמדובר בעבירת תקיפה סתם, לצד עלבונות כלפי המתלוננות, נמנה מקרה זה על אותם חריגים בהם ימנע בית המשפט מהרשעת הנאשם.

בבחינת האינטרס הציבורי, נקבע בעניין כתב על ידי כב' השופט דורנר, כי על בית המשפט ליתן דעתו לא רק על מהות העבירה, אלא לבחון את ההשלכה על הרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן הוא הציבור ולא הפרט, יש ליתן את הדעת על הוקעת המעשה, בצירוף מדיניות ענישה אחידה, וכך באו הדברים לידי ביטוי בחוות דעתה:

"אכן, ענישתו של נאשם היא אינדיווידואלית, ובית המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם".

במקרה, הורשע הנאשם בעבירת התקיפה סתם לצד עבירת מרמה והפרת אמונים. יחד עם זאת, בחינת מעשיו של

הנאשם, הן ביחס לעבירת המרמה והפרת האמונים והן ביחס לעבירת התקיפה סתם, מעלה, כי אין מדובר במעשים "קלאסיים" המאפיינים את העבירות הנ"ל, ואסביר.

בעבירת המרמה והפרת האמונים, טומנת בחובה, ברוב המוחלט של המקרים, התנהגות שבבסיסה מעשה רמייה, של אי יושר, לפיה הנאשם הפר את האמון שניתן בו, על ידי המשטרה כארגון, והציבור בכללותו, ופעל בכחש, באופן שיש בו אלמנט ברור חוסר יושרה כלפי הציבור והשלטון. בעניין עבירת התקיפה, מדובר בדרך כלל בנקיטת אלימות של אדם כלפי חברו, כאשר העבירה, מתאפיינת בעיקר, באלמנט הפיזי שבהפעלת כוח כלפי אחר.

הנאשם הורשע כאן באמירת הערות פוגעניות ומעליבות כלפי המתלוננות בדבר הופעתן החיצונית, וכן במתן בעיטה בישבן לאחת המתלוננות. מבלי להפחית בחומרת העבירות וממעשיו של הנאשם, הראויים לכל גנאי, אין מדובר במעשים המשקפים את העבירות המיוחסות לנאשם במובנם ה"קלאסי", אלא במעשים הנמצאים בשולי אותן העבירות. עיקר הפגיעה, אינה מתמקדת ביושרתו של הנאשם כשוטר, או בהתנהגותו ברמיה וכחש, המאפיינים דרך כלל, את רכיב המרמה, ואין התקיפה בה הורשע, מאופיינת בנסיבות המעידות על הפגנת אלימות המצויה ברף גבוה. מעשיו של הנאשם, מאופיינים, בהתנהגות אלימה ולא ראויה ברף הנמוך, ובפגיעה שעיקרה פגיעה בכבודן של המתלוננות שבויישו על ידו בפני אחרים.

מעיון בפסיקה לא נמצאו מקרים דומים, יחד עם זאת, ניתן להקיש ממקרים אחרים, חמורים הרבה יותר, בהם הורשעו נאשמים בעבירות של תקיפה חמורות מאוד, אך לאור מכלול נסיבות התיק, קבע בית המשפט כי ניתן לבטל את הרשעתם:

- ע"פ (מחוזי ת"א-יפו) 71481/04 **איצקוביץ ליאור נגד מדינת ישראל** (26.4.2006) - באותו מקרה הוגש נגד הנאשם כתב אישום בגין תקיפה הגורמת חבלה ממשית. הנאשם הוזעק לאירוע על ידי אישה אשר עבדה בקניון לבין המתלונן. כאשר הגיע הנאשם התפתח ויכוח בינו לבין המתלונן, האחרון קילל את הנאשם ובתגובה היכה הנאשם עם מכשיר הקשר שהיה בידו בפיו של המתלונן. כתוצאה מכך, דימם המתלונן ונגרם לו סימן חבלה בשפתו. בית משפט השלום, לאחר שדן בסוגיית אי ההרשעה, החליט להרשיע את הנאשם. בית המשפט המחוזי פסק לבטל את ההרשעה.

- ת"פ 46898-09-17 **מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נגד פלונית** (8.4.18) - הנאשמת, שוטרת הורשעה בעבירת תקיפה, לאחר שבמהלך הפגנה, חבטה בראשו של אחד המפגינים 3 פעמים והפילה אותו ארצה. בית המשפט, בהתחשבות בנסיבות ובקורות חייה של הנאשמת, ביטל את הרשעתה בדין והטיל עליה עונש של 200 שעות של"צ וצו מבחן. יצוין כי למיטב הבדיקה, על החלטת אי ההרשעה במקרה זה לא ערערה המאשימה חרף אופי התקיפה.

- ת"פ 21305-02-18 **המחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נגד עידו קציר** (15.10.18) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בשתי עבירות תקיפה סתם, וזאת לאחר שבמהלך שירותו כקצין שיטור וקהילה בתחנת לב הבירה, בעת שנערכה הפגנה בכיכר השבת בירושלים, שמע הנאשם את אחד

המפגינים צועק לעבר שוטר יס"מ ממוצא אתיופי "כושי, לך הביתה". הנאשם, שסבר כי המתלונן הוא זה שצעק את האמור, תפס את המתלונן והובילו למקום צדדי, שם הכה בו בפניו. כתוצאה מכך, נפלה המגבעת מראשו של המתלונן. המתלונן הוריד את משקפיו משום שחשש כי ישברו, ואז הנאשם הלם בשנית בפניו של המתלונן, תוך שצעק לעברו "הבנת?!". בית המשפט ביטל את הרשעתו של המשיב, וזאת בין היתר בשל העובדה, כי הפגיעה בערך המוגן של עבירת התקיפה היא ברמה נמוכה והפגיעה במתלונן מתרכזת בעיקר בעלבון שנגרם לו. והטיל על הנאשם עונש של 120 שעות של"צ, צו מבחן לשנה ופיצוי למתלונן בסך 1000 ₪. יצוין, כי למיטב הבדיקה, המאשימה לא ערערה על אי ההרשעה למרות התקיפה החמורה שאינה דומה בנסיבותיה לנדוננו.

- ת"פ (שלום באר שבע) 2214/07 **מדינת ישראל - מחלקה לחקירות שוטרים נ' בנימין דוב** (22.10.2009) - באותו מקרה היה מדובר בשוטר שהכה קטין שבאותה תקופה היה שכנו ושגרם לרעש. בסופו של יום בית המשפט בחר שלא להרשיעו הואיל ומדובר באירוע חריג במהלך חייו של הנאשם, על רקע הצפתו של הנאשם בתחושות חוסר אונים ומצוקה ולא משום רוע לב או מניעים אלימים כלשהם. הנאשם עשה מעשים אקטיביים בעקבות האירוע; עבר עם משפחתו למקום מגורים אחר ונגרמו לו הפסדים כספיים משמעותיים בעקבות כך, כמו כן, שירות המבחן אף הוא המליץ על הימנעות מהרשעה. אשר לסוגיית פיטוריו של הנאשם, קבע בית המשפט כי הגם שאין קשר ישיר בהכרח בין ההרשעה לפיטורים, החלטת בית המשפט עודנה מקרינה על החלטת הרשות לעניין פיטורים. זאת ועוד, הנאשם הביע רצון לפצות את המתלונן ולכפר על מעשיו.

- ת"פ (שלום חיפה) 1862-02-11 **המחלקה לחקירות שוטרים נ' מרדכי הראל** (10.4.2011) - נגד הנאשם שהינו שוטר הוגש כתב אישום בגין עבירת תקיפה. על פי הנטען בכתב האישום, הנאשם, במסגרת עבודתו כסייר, הורה למתלונן ולחברו לעצור את רכבם, החל לבצע חיפוש על גופו של חברו של המתלונן, ולאחר מכן הורה למתלונן לצאת מהרכב, וכשיצא החל להכותו באמצעות סטירות לפניו ובבעיטות. בית המשפט (כב' השופט י. ליפשיץ) קבע כי מדובר באותם מקרי גבול הן של המעשה הלא חמור באופן יחסי אל מול נתוני העושה - שוטר ותיק שהרשעתו עלולה להביא לפיטוריו ובסופו של דבר נמנע מהרשעתו של הנאשם. גם כאן, למרות אופיה החמור של התקיפה לא הורשע הנאשם ולמיטב הבדיקה לא הוגש ערעור מצד המאשימה על גזר הדין.

- ת"פ (שלום ירושלים) 5071/02 **מדינת ישראל נגד פרח יוגב ואח'** (8.6.2004) - הנאשמים, שוטרי מג"ב, הואשמו בעבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות, שימוש לרעה בכוח המשרה ושיבוש מהלכי משפט. באותו מקרה, הנאשמים הבחינו ברכב שעורר את חשדם לאחר שנסע ללא אורות בדרך עפר העוקפת את המחסום, הנאשמים החלו במרדף אחר אותו רכב, ומשזה נמלט מפניהם, ירו לעבר גלגלי הרכב. כאשר הרכב עצר, ניגשו אל הרכב, ומשהתמהמהו הנוסעים לפתוח את הדלת, ניפץ הנאשם 1 את החלון באמצעות קת אקדחו, והנאשמים 1 ו-3 הוציאו את הנוסעים מהרכב והיכו אותם במכות אגרוף וסטירות, בעטו בהם וקיללו אותם. בהמשך, לאחר שנוכחו לראות ש-4 מנוסעי הרכב נפצעו מהירי, סוכם בין הנהג לנאשם 2, שביניהם היכרות מוקדמת, כי הנהג ירחיב את חורי הכדורים ברכב שלו כדי שלא יזוהו ככדורים שנגרמו מירי וכן סוכם כי דבר האירוע לא ייוודע לאיש. הצדדים גם תיאמו גרסה ביניהם והסתירו את דבר

האירוע ושיבוש ראיות. בית המשפט נמנע מהרשעתם של הנאשמים והטיל על הנאשמים עונשים של של"צ ופיצויים.

הנה כי כן, מלמדת הפסיקה, כי ישנם לא מעט מקרים בהם הופגנה אלימות בדרגה גבוהה ובעצמות משמעותית, הופגנה התנהלות המשקפת הפרת אמונים של שוטרים הפועלים בכחש לשיבוש ראיות, אך בשים לב למכלול השיקולים שעמד לנגד עיניו של בית המשפט, הוא מצא להמנע/לבטל את ההרשעה, כאשר למיטב הבדיקה, בכל אותם מקרים, החמורים מנדונו, המאשימה השלימה עם תוצאה זו ולא השיגה עליה.

בנדונו, בשים לב לאמור בעניין נסיבות ביצוע העבירה, טיב המעשים המאפיינים את העבירות שביצע הנאשם, לצד ההיבט השיקומי והנזק הממשי שעלול להיגרם לו יורשע, נמצא כי הרשעתו של הנאשם תוביל לתוצאה קשה ובלתי מידתית בעניינו.

הותרת ההרשעה בנסיבות הקלות, באופן יחסי, המפורטות לעיל, רק משום שמדובר בשוטר, חוטאת לכוונת הדין הנוהג בסוגיה זו, המבקש ליצור הלימה ואיזון בין סוג העבירה בנסיבותיה, למיהות העושה והשלכות ההרשעה עליו; וכן עלולה להיות לכך פגיעה בעקרון השוויון, ממנו אמור ליהנות כל נאשם הבא בשעריו של בית המשפט.

יצוין כי על אף שהדברים לא נטענו ע"י המאשימה, לא נעלמו מעיני החלטותיו של בית המשפט המחוזי הנכבד מהעת האחרונה (ערעורים על מותב זה) בעניין ע"פ 57884-01-19 **מדינת ישראל נגד עלימי** (21.2.2019), ובעניין ע"פ 4959-01-19 **מדינת ישראל נ' מוסא רחאל** (21.2.2019).

בית המשפט מונחה ופועל לפי החלטותיו של בית המשפט המחוזי. יחד עם זאת, מדובר במקרים שונים עובדתית בתכלית מהמקרה הנדון בפנינו ולכן לא ניתן לגזור מהן גזירה שווה לעניינו:

בעניין **עלימי**, דובר על נאשם שהורשע בעבירה של פגיעה בנסיבות מחמירות, כאשר תקף את המתלונן באמצעות אלה וגרם לו לחבלות משמעותיות, דבר השונה לחלוטין מנדונו;

בעניין **רחאל**, בו התקבל הערעור בדעת רוב, דובר בחוקר שהנחה את חברו, לומר למתלוננת מה לומר בבית המשפט, ובכך ניסה להטות חקירה ומשפט. גם כאן קיים שוני עובדתי מהותי, וראו הדגש אליו הפנתה שם דעת הרוב מפי כב' סגן הנשיא השופט א. אליקים (פסקה 11 לחוות דעתו).

סוף דבר:

אשר על כן, לאחר ששקלתי את נסיבות המקרה ואת טיעוני הצדדים, הגעתי למסקנה, כי מדובר במקרה חריג בו יש להימנע מהרשעת הנאשם, כפי שממליץ שירות המבחן.

לפיכך, הנני קובע כי הנאשם ביצע את העבירות של מרמה והפרת אמונים ותקיפה סתם, אך לא יורשע בגין.

אשר על כן, נקבע בזאת כדלקמן:

הנאשם יבצע עבודות שירות לתועלת הציבור, בהיקף של 240 שעות, ב"פתחון לב" בכרמיאל בתנאים שייקבעו על ידי שירות המבחן (להלן: "צו השל"צ").

אני מורה כי הנאשם יישלם פיצוי למתלוננות, אשר ישקף את הפגיעה שחוו כתוצאה מאמירותיו ומעשיו של הנאשם.

הנאשם ישלם לכל מתלוננת סך של 3000 ₪ ובסך הכל 9000 ₪.

הפיצוי יופקד בתיק בית המשפט בתוך 60 יום מהיום.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי בחיפה

ניתן היום, כ"ו אדר א' תשע"ט, 03 מרץ 2019, במעמד הצדדים.